

MAŠA VAS

GLASILO SLOVENSKE REPUBLIKANSKE STRANKE.

Izhaja vsak četrtek.
Stane celoletno 20 Din. (80 K)
" pol leta 10 Din. (40 K)
za inozemstvo 35 Dinara letno
za Ameriko 1 Dolar

Uredništvo in upravnništvo lista:
Celje, Razlagova ulica 11.
Glavni urednik: Anton Novačan.

Oglasi za vsak mm višine stolpca (64 mm) K 1-20
Mali oglasi do 30 mm stolpca (64 mm). . K 1—
Pri stalnih inseratih znaten popust.

Izjava.

Od raznih strani se mi poroča, da mi nasprotniki podtikajo, da sem na shodu SKS v št. Jurju ob juž. žel. dne 9. aprila t. l. v svojem govoru proti samostojnejem rabil žaljive izraze proti kralju in dinastiji. Izjavljam, da so take trditve neresnične in od nasprotnikov izmišljene. Pozivam vse tiste, ki to o meni trdijo in razširjajo take vesti, da nastopajo proti meni na za to merodajnem mestu.

Anton Novačan,
predsednik SRS.

Živela Slovenska Republika.

Ta klic odmeva danes v srcih vseh slovenskih kmetov in delavcev, kakor tudi v vseh nepokvarjenih srcih naših duševnih delavcev.

Tisoč let smo sanjali o slovenski svobodi in ko smo prišli pod okrilje Jugoslavije, so nas za Jugoslavijo preslepili, ogoljufali so nas hoteli za naše tisoč let staro slovenstvo in nas hoteli spraviti pod Beograd, dočim smo mi, pošteni kakor smo, vedno mislili da bomo poleg Zagreba in poleg Beograda enakovredni bratje.

Prišlo pa je drugače. Belgrajski kapitalisti so napravili peklenski naklep, da poleg izsesanega in izmučenega srbskega seljaka spravijo pod svojo pest še hrvatskega in slovenskega kmeta. Izmišlili so peklenski načrt v pošasti centralizma in ga s pomočjo slabih izdajalskih poslancev spravili v takozvano vidovdansko ustavo, ki lepo zveni po besedah, po svojem pomenu pa je kakor smrtna slana za slovenskega in hrvatskega kmeta in delavca.

Mi slovenski republikanci obtožujemo voditelje vseh naših strank, ker so neki za skledo leče prodali slovenskega kmeta in delavca, neki pa vsled malomarnosti in tudi vsled neznanja zakrivili, da je da nes Slovenija politična in gospodarska razvalina.

Obtožujemo pred vsem Samostojneže, ki so pod hinavsko krinko: „Kmet kmeta!“ — zvalili tisoče slovenskih kmetov na svojo stran, ko pa so prišli v Beograd, niso mogli čakati trenutka ter so šli z vihrajočimi zastavami v vlado. Oni so danes odgovorni za vsa nečuvana težka bremena, ki počivajo na ramah slovenskih davkoplačevalcev.

Obtožujemo tudi Slovensko ljudsko stranko, ki ni imela dovolj hrabrosti in odločnosti, da bi bila preprečila sprejelje vidovdanske ustave. Ona je sicer v opoziciji, toda še vedno hodi pridno v Beograd, med ljudstvo pa je vrgla geslo vodene avtonomije. Mi slovenski republikanci pa nočemo avtonomije, ker dobro vemo, da pridemo z avtonomijo z dežja pod kap. Če pride do avtonomije, bo Beograd ravnotako vladal nad nami, kakor je svoje dni, ko smo imeli deželne zборе, vladal nad nami cesarski Dunaj. Mi slovenski republikanci hočemo svojo slovensko državnost, svojo slovensko republiko v okvirju velike federativne republike Jugoslavije.

Obtožujemo tudi socijalne demokrate, ki so pred volitvami z vsake strehe in z vsakega drevesa vpili: Republika. Ko bi pa bili lahko za republiko kaj storili, so se strahopetno poskrili, kakor zajec v grm, kadar lovca vidi.

Mi slovenski republikanci ne zapujemo nobeni slovenski stranki več. Mi se bomo združili, vsi kar nas je, pod ponosno republikansko zastavo

in v zvezi s hrvatskimi republikanskimi kmeti izvojevali našo slovensko republiko v okvirju velike Federativne Republike Jugoslavije, v kateri bodo našli prostora tudi Bolgari.

Tri reči naj si zapiše vsak slovenski republikanec globoko v srce:

1. Ohraniti hočemo svojo staro katoliško vero brez trohnobe klerikalizma in brez trohnobe liberalizma, ker se ne maramo ne popravoslaviti in ne poprotestantili.

2. Ohraniti hočemo svoj slovenski jezik, ki so ga gojili in branili tisoč let naši najboljši možje.

3. Doseči hočemo svojo državnost, svojo slovensko republiko v okvirju velike Federativne Republike Jugoslavije, v kateri bodo vladali kmetje in delavci po našem združnem programu.

Trdno, odločno, možato naprej. Brez strahu na levo in desno in dosegli bomo, da bo v našem republikanskem taboru vsa Slovenija in da bode danes leto, v prihodnjem maju, rožljalo tisoč Republikanskih Vaških Svetov.

Živela slovenska republika v okvirju velike Federativne Republike Jugoslavije.

Anton Novačan,
predsednik SRS.

Pomen napredka v kmetijstvu.

Najvažnejša in najzanimivejša je brezdvomno študija o splošnem razvoju vsega bitja. Če pogledamo v najstarejšo dobo nazaj, v ono prado, ko še ni bilo človeka na zemlji in preletimo v naših mislih celo dolgo črto razvoja do danes, se bomo dotaknili gotovo najlepših in najmarkantnejših točk svetovne zgodovine. Spisali bi lahko debele knjige o tem,

a vendar bi ne popisali niti najglavnejših štadijev razvoja. Predvsem moramo pomisliti, da nobena stvarca, nobeno drevo ali žival ne zgine in da je vse, kar najdemo v vsemiru od najstarejše dobe sem le produkt vse-splošnega organskega razvoja v več ali manj izpremenjeni obliki. Nobena stvar, bodisi živa ali mrtva ni prišla dovršena na svet, temveč je potrebovala daljšo ali krajšo dobo časa, predno je zadobila popolnejšo in stalnejšo obliko. Ker je vsako stvarjenje podvrženo toku razvoja, je ujemno, da človeku sploh ni mogoče zadrževati tega splošnega razvoja ali pa samo le za nekaj časa. Mi tega v vsemiru niti ne opazimo, ker je doba našega življenja veliko prekratka. Doba našega življenja je za svetovno zgodovino skoro brezpomembna, če pomislimo, da obstoji človeštvo po brahmanskem računu 1.655.884.722 let, današnji v dva spola se deleči človeški rod pa 18.618.765 let.

Preidemo k študiju o razvoju najvažnejše panoge gospodarstva, to je kmetijstva. S kmetijstvom se je pričelo za človeka šele človeško življenje, kajti dokler človek ni poznal kmetijskih rastlin in njih hranilne vrednosti, se je preživljal enako živalim zgolj ob korenčju in sadežih rastlin, ki jih je našel v naravi. Ker ni imel okusa današnjih sladkosnedežev, je živil vse surovo in nepripravljeno, torej ni živel bogve kako imenitno. Sčasoma pa je jel spoznavati koristi najrazličnejših rastlin, jih začel gojiti in njih sadeže pripravljati na okusnejši način za svojo hrano. Začel je tudi obdelovati zemljo, v katero je vsejal seme kmetijskih rastlin. Obenem si je udomačil tudi nekatere živali, ki so mu pomagale pri obdelovanju zemlje, nosile tovore in dajale tudi neposredno hrano v obliki mleka.

kakor jih je bral na podobicah. Nato je vzel svojo vojaško čepico in je zatikal podobice za rob. Prebiral je po molitveniku poluglasno, kakor bi se s kom zaupno pogovarjal. Vsi smo ga gledali in molčali. Udarec, ki ga je dobil Knez od straže, nas je silno pretresel. Strah in negotovost sta nam uklenila srca. Jaz nisem odvrnil očesa od krvavih madežev na tleh...

Savinjčan je prešteval ljudi in našel, da nas je vseh skupaj osemnajst. Knez pa je začel noreti in prepevati o kukovci in o „češčent Mariji“. Drl se je vedno bolj, jezno in s povdankom, kakor da bi se kregal s celo množico. Nazadnje je udaril Savinjčana v hrbet in se zakrohotal blazno in obupno.

— Streljali naju bodo, je vpil, tebe prvega, mene drugega, tebe prvega, mene drugega...

— Norč! — ga je zavril Savinjčan. Še v šestnajsto šolo boš moral!

A. Novačan.

Jokeljland.

(Dalje). † Albinu Mikužu.

III.

Drugi dan je bila nedelja. Mikuž se je prebudil in skočil po konci. Začel se je hlastno opravljeti; nenkrat pa se je razgledal in si mel oči. Menda je mislil, da se je zbudil doma v postelji, tam v solnčnem žalcu, in da mora ven na trg, da se sprehodi pod lipami in se pogovori možato v lepem jutru... Klonila mu je glava, roke so mu omahnile. Razočaranje mu je raznežilo lice, da je bil kakor ljubica ob slovesu. Ujezila me je njegova žalost in udaril sem ga po rami:

— Ne bodite, ne bodite... Dan dva, pa nas vse skupaj poženo domu. Saj ni mogoče, da bi nas držali v tem brlogu dolgo časa.

Mikuž je zajecjal:

— Saj ni zavoljo mene... Moja žena, moji otroci, to me peče...

Tedaj je od cerkve sv. Daniela zapel veliki zvon. Vabil je k šesti maši ali pa je bilo že povzdigovanje. Videl sem v duhu gručo ljudi pred cerkvijo, tam stoje naši Škofljani in Trnovljčani, vsi odkritih glav in z rožnim vencem med sklenjenimi rokami... Videl sem našega škratecljuna, kako strmi pred sebe v molitvi in njegovi sivi košati brki mu vise čez brado kakor somu. Težko mi je bilo.

— Saj ne bo nič hudega, se je ojunatil Mikuž.

In je začel gospodariti na svojem ležišču. Zbudili so se tudi drugi tovariši, zehali, nekateri kleli. Savinjčan je molče vstal in stopil k zidu. Zaletel se je k oknu in skušal s skokom doseči rob. Ni dosegel prvič, poskusil je drugič; z vso silo se je vzpenjal tudi tretjič in je padel kakor plič od okna.

— Ne gre, je previsoko, je dejal in nas pogledal razrogačeno in smeh se mu je širil po licu.

Vojak Knez pa je trkal na vrata in klical stražo. Razbijal je dolgo in lukal skozi ključavnico. Končno je straža odprla. Rezki „was ist“ je zadonel po brlogu.

— Ich will mit Kajzar sprechen, se je zadril Knez v slabi nemščini.

Šap! je zazvenelo in vrata so se zaprla. Knez se je opotekel in prijel za usta. Iz nosa mu je lila kri, vse po tleh je kapljala. Na srečo je bilo v brlogu nekaj vode, da smo mu izmili nos in ustavili kri. Knez je molčal in gledal s pijanimi očmi. Majal z glavo in končno dejal kratko:

— To je moja petnajsta šola!

Na to se je zasmel visoko in usta so mu drhtela kakor v krču. Sedel je na deske, privlekel iz žepa molitvenik in razložil majhne podobice po kolenih.

— To je sveta Ana... Dala mi jo je botra, moja krsna botra... To je Marija z Jezusom.

In je našleval imena svetnikov,

Od te dobe naprej je mogel človek na polju kmetijstva že uspešno gospodariti.

Obdelovanje zemlje se je vršilo v začetku na najpreprostejši način. Rahljali so jo pred setvijo z različnimi lesenimi pripravami, kakor kavlji, razraščeni roglatimi debelimi vejami, katere so vlačili po zemlji, priostrenimi lesenimi lopatami in kijci itd., katere so znali že dokaj spretno uporabljati. Zemlja je rodila v tistih časih dovolj. Ljudje so se naselili samo po najrodovitnejših krajih, kjer ni bilo velike suše, niti preveč moče, ne zime in ne prevelike vročine. Zares srečni so bili takrat ljudje.

Vse to je danes nemogoče. Zemlja je čimdalje bolj obljudena, njena poprejšnja rodovitnost pa ponehava, čeravno jo intenzivnejše obdelujemo. Lahko nam bo razumljivo to iz tega, če pomislimo, da je danes tisočkrat toliko ljudi na svetu kot nekdaj, površina zemlje pa je ostala ena in ista. Zategadelj se moramo zadovoljiti tudi s slabšimi legami, ter se boriti z vsemi mogočimi težkočami, da pridelamo toliko živeža, kolikor nam je potrebno za življenje. Vedno naraščanje ljudske mase je vzrok, da je na svetu čim dalje težje živeti. Ne toliko roke, ampak iznajdljiv in bister razum, ki stika zmirom po novih virih za prehrano nas vzdržuje še na površju.

Jasno je in vsakdo mora priznati, da je od kmetovalca odvisno celo svetovno gospodarstvo v sedajnosti in bodočnosti. Ker ne moremo zadrževati numerične množitve človeškega rodu in tako omejiti potrebe ljudstva, nam je treba misliti na drug izhod iz sliske za vsakdanji živež — na zvišanje proizvodov naše zemlje. Prva in največja naloga vsacega poljedelca torej je, da skuša čim več proizvajati. Da to dosežemo je potrebno, da si podredimo glavne činitelje zemeljske proizvodnje, zemljo, zrak in svetlobo v našo službo ter jih izkoriščamo kar najbolje. V kmetijskih šolah se dajejo navodila, kako je izkoriščati naravne snovi in sile in kako obdelovati zemljo. Glavni namen agrarne reforme je zvišanje produkcije z intenzivnejšim obdelovanjem; tudi gospodarske zadruga imajo nalogo pospeševati proizvodnjo pridelkov.

Kot gospodarju dela in proizvodov bi kmetovalcu po vsej pravici pripadalo, da bi imel tudi državno upravo v svojih rokah. Le na ta način bi bila dana garancija za dobro oskrbo cele države z zemeljskimi proizvodi. Drjavno gospodarstvo je v

veliki meri odvisno od posameznih gospodarstev; čim bolje so urejena posamezna gospodarstva, tem boljše je urejeno državno gospodarstvo.

Akoravno po nekod že precej intenzivno gospodarimo in veliko proizvajamo, vendar to ne bo zadostovalo za bodočnost. Prišla bo doba, ko bo celi svet izgledal kot en sam vrh, pa še kljub temu ne bo vsega dovolj. Kedo li bo potem prevzel odgovornost prehrane za človeštvo? Gotovo tudi kmetovalec.

Kmetovalci! Zavedajmo se te naše velike odgovornosti za človeško družbo in zahtevajmo zato najširšo svobodo in pravico samoodločevanja v državi, kajti od nas in našega dela je odvisno svetovno gospodarstvo sedaj in v bodočnosti. — Ivan Štampar, upravitelj Zorkovac pri Karlovcu.

Militarizem.

Konji določeni v uporabo oficirjev! Tudi v tej postavki se da prihraniti precejšnje svote denarja. Skušnja svetovne vojne nas uči, da višja poveljstva do brigade niso rabila jahalnih konj, ampak le avtomobile. To pa ne morda iz komoditete, marveč samo iz operativnih razlogov.

Če jih ne rabijo v vojnem času, je tem manj upravičeno držati jih v mirni dobi, ko sede gospodje generali za zelenimi mizami ter izdelujejo različne načrte in predpise za slučaj vojne. Čemu torej vsakemu generalu in vsakemu generalštabnemu oficirju po dva lastna konja, ki žreta na državne stroške ali boljše povedano, požirata naše davke.

Imamo nad 40 pukovskih okružnih komand in večje število drugih različnih vojnih komand. Komandanti, adjutanti in drugi štabni oficirji, ki so zaposleni pri teh komandah nimajo s frontnimi trupami ničesar opraviti, vsled česar jim tudi ni treba lastnih konj v uporabo. Ti gospodje še svojih konj v pravilni ježi niti ne prezračijo, saj vidimo k večjemu kakega sluga nategovati in mrcvariti to živino, ki je sicer navadno prav dobro rejena. Čemu tak drag luksuz!

Pri kavaleriji in pri artileriji ima vsak oficir do zadnjega potporučnika po dva lastna konja na državni krmi. Da je prva celo popolnoma nepotrebna smo dokazali v 22. številki „Naše Vasi“, pri drugih pa je v času vojne zadostoval po en dober konj za enega oficirja.

Istotako bi zadostoval pri pehoti po en državni konj za vsacega komandanta in komandirja.

so ga ustavili fantje in ga peljali v krčmo. Tam so pili žganje, veliko so pili, Knez pa je postal žalosten in jezen. Razbil je vse in ranil z nožem krčmarico. Zaprl so ga, in to je bila njegova trinajsta šola. Štirinajsta šola je bila, ko je zapela „bojna tromba“. Rekla je: „Tutu, tutu, Knez ne pride nikdar več domu!“

Pripovedoval je živo in se zaganjal od časa do časa v svoj bridki grenki smeh. Nazadnje si je želel cigareto in je zlezel pod deske, da bi našel kak „čik“.

Tista nedelja se je vlekla v neskončnost. Dopolodne smo že še nekako pretolkli. Na dvorišču vojaški šunder, godba, glasovi... Nad mestom zvonovi, opoldne pet minut odprla vrata našega brloga, ko so nam dajali hrano. Pomnim še, da ni bilo žlic in da je neki tovariš treščil z menažo v zid. Popoldne pa je bilo umiranje. Neznosno soparno je bilo v brlogu in še vedno nove žrtve so

Mislamo, da se ne motimo v računu, ako postavimo, da se krmi na ta način 1200 konj več, kot je potrebno.

Prav nič bi se ne čudili, ako bi tudi naši mornarski oficirji ne imeli pristojbin za lastne konje na državni krmi kot nadomestilo za ladje.

Napoleon je rekel: Nič ni nemogoče. Torej še prav posebno ne v Biskupeji. Ker ne maram nadlegovati cenjenih bralcev s številkami, navedem samo končno svoto, ki je izračunana po ključu „Naše Vasi“ številka 22, ter znaša v tem slučaju 60 milijonov kron na leto.

Koliko kilometrov železnice bi zgradili s to svoto. Kako izvrstno bi bilo, ako bi g. finančnemu ministru padlo na um, najeti investicijsko posojilo pri g. vojnem ministru namesto da bi postavil gornjo svoto med izdatke za Vojno in Mornarico. Davkoplačevalci bi bili tega gotovo veseli, jezne pa bi bile samo milostljive gospe od gg. častnikov, ker se ne bi mogle voziti več v lastnih ekvipažah, od katerih pa gotovo ne plačajo davkov, kot jih moramo mi kmetje, obrtniki in industrijalci. Tudi tukaj se ravna po rimskem pregovoru:

Quod licet Jovi, non licet bovi — ali, kar lahko dela gospod, ne sme delati hlapec. Kljukec.

Rusija gladije.

Kdo gladije v Rusiji? Ruski kmetje in delavci gladijejo! Umira jih na milijone, mi pa to gladovanje mirno gledamo. Mi slovenski kmetje in delavci gledamo mirno, kako se naši državniki ogibljejo svojih velikih slovanskih bratov na genovski konferenci samo zato, ker imperijalistična Francija to zahteva.

Pustimo jih pa sedeti v svojih frakih in cilindrih ter pojdimo preko njih in zakličimo tja do Genove! — Pozdravlja te, ruska matjuška, slovenski kmet in delavec; tudi on bode pomagal, da ozdraviš in postaneš močnejša in silnejša, kot kedaj poprej.

Namesto, da bi nazdravili s kozarcem vina bomo nabirali za tvoje gladijoče matere in tvojo umirajočo deco. Darujte torej kmetje in delavci, ker pomoč Rusiji je naša pomoč.

Darove naj sprejemajo pri vsaki priliki „Vaški Sveti“ in jih pošljejo sezname vred uredništvu „Naše Vasi“ v Celju, katero bode mesečno objavilo vse darovalce in podajalo točen račun o sprejetem denarju. Kdor hitro da, dvakrat da. Pomoč je nujna!

prihajale. Bili so sami kmetje, tihi možje, ki se niso pritoževali. Sedali so po tleh, kakor je kdo mogel, zakaj na deskah ni bilo več prostora. Nabralo se nas je do trideset in ko je prišla noč, smo se stiskali kakor ribe v ribniku, kadar odeče voda.

Žejo in glad in neznosno vročino v brlogu smo lahko pozabili. Morila pa nas je vse po vrsti tista strašna negotovost, kaj se bo zgodilo z nami. Vedeli smo, da je vojna slepa za pravico in zakone, vedeli smo tudi, da je sovraštvo državne oblasti do nas Slovencev neizmerno in da nas bodo ugonobili, kakor koli bodo hoteli. V brlogu se je šepetalo o streljanju... Kar popeljejo nas po noči nekam na samoto in nas postrelijo od zadaj kakor pse. Domišljija, vsled živčne napetosti še bujnejša, nam je slikala vso grozo tako nizke pasje smrti. Zdelo se mi je, da ležimo na dnu globokoga vodnjaka. Vse okrog mrak in obup in le gori visoko nekaj

V Ljubljani se je pred kratkim konstituiral odbor, ki nas je naprosil da objavimo sledeče vrstice: „Jaz sem zapustil šole pred šestimi tedni pokrajino Volge in grozni pogledi, s katerimi me je gledala gladna deca me še danes preganjajo. Za njih, v imenu teh otrok, v imenu ljubezni in človečanstva prosim Vas, da preko Vaše vlade pomagata hitro! — Dr. Nansen.“

Naslov „Odbora gladijočim v Rusiji“ je Ljubljana, vseučilišče, Kongresni trg, štev. poštnočekovnega računa je 12.840. Kjer še ni krajevnih odborov prosimo društva ali posameznike, ki bi hoteli zbirati prispevke, da se javijo naravnost ljubljanskemu odboru. Poštne položnice se dobe pri poštini uradih.

Pribičevič in naše šole

Gospod Pribičevič! Roke proč od naših šol! Ne draži sršenov, ker te utegnejo strašno opikati. Nobeden pošteno misleč Slovenec ne bode dopustil, da bi nam ti s tvojimi demokratskimi in samostojnimi pristaši kvaril naše šole ter ukinjeval verouk in vsiljeval cirilico. Mi smo v Evropi, ki piše z latinico; zakaj bi se naj ravno naši slovenski otroci učili dvojne pisave in čitanja, ko dobro vemo, da se v štirih letih nauči otrok komaj ene pisave za silo pisati in enega berila za silo čitati.

Posledica nove šole bo, da otrok ne bode znal niti tega niti onega. Srbščina bode predmet srednjih šol, to pa šole takrat, ko bode tudi slovensčina vpeljana v srednjih šolah po neslovenskih krajih. Zakaj bi ravno brat Slovenec moral biti oni tepec, da bi se moral prilagoditi vsem običajem in razmeram v bratovi hiši, medtem ko vidimo v Sloveniji veliko srbske inteligence, kateri pa z malimi izjemami niti ne v glavo pade, naučiti se slovenskega jezika. S temi gospodi pa občujejo vsi naši inteligenti samo srbijanski. Več ponosa doma! Gostoljubnost je jako lepa vrlina, toda ne sme biti suženjska, ampak dostojna. Pokažimo se v svoji hiši vedno kot dostojni gospodarji, ne pa kot hlapci. Potem nas bodo bolj spoštovali in tudi Pribičeviču ne bo prišlo na um posrbovanje Slovencev.

Tisti gospodje pa, ki so bolj turški, kot Turki sami in katerih idej je, da zgine s površja naš materni jezik, za katerega smo se borili stoletja in o katerem trdijo tudi glasoviti učenjaki Slavisti, da je prvotni jugoslovanski jezik, tisti gospodje, katerim

malo, nekaj tesne svetlobe upanja. Mikuž je silno trpel in se po vrhu še boril s svojo močnatostjo in skrbjo za deco, ženo in dom. Tisto noč menda ni nihče zatisnil očesa, drugi dan pa smo se plašili solnca, ki je tako žalostno vrglo snop sijaja v naš brlog.

Proti tretji uri popoldne pa so se vrata na stečaj odprla in narednik, pravi Nemec, je zakričal: „Vsi ven na dvorišče!“ Pobrali smo se in se rinili, vsak je hotel biti prvi. Mikuža pa je skrbelo. Posrečilo se mu je, da je vprašal narednika, kam nas popeljejo. Narednik je odgovoril robato, da bomo že videli kam in nas je meril s pogledi zaničevanja. Na dvorišču so nas obdali z gostimi stražami in po kratkem čakanju smo odkorakali v sprevedu iz vojašnice. Šli smo mimo Narodnega doma do magistrata, tam pa bogve zakaj par trenutkov čakali. Ob obeh straneh so stali ljudje in prodajali zijala. Oziral sem se po znancih in zagledal znano

Knez je oživel, vstal in začel z nožičem kraspati po zidu številke. Ena, dve, tri, napisal jih je petnajst po vrsti. In je razlagal svojih petnajst šol. Prva njegova šola je bila, ko so doma apno gasili in je njegov bratec padel v jamo gorečega apna. Druga šola je bila prava šola z učiteljem, z abecedo in s palico. In vse lepo v redu jih je našteval. Deseta šola je bila v Zagrebu. Služil je za kočijaža in imel dekleta, mlado Madžarko, ki ga je veliko, veliko stala. Med svoje šole je uvrstil tudi smrt svoje matere. Doma je bil nekje pri Sevnici in je zvedel za smrt svoje matere, ko je bila že pokopana. Prišel je po noči domu, šel naravnost na pokopališče ter tulil v grob: „Se niste nič oglašili, mi niste nič znamenja dali, a?“ Mali pa mu je odgovarjala iz groba: „Jej, Franček! Doma na polici je žegnana voda. Teci mi po njo, grob mi požegnaj, so gospod pozabili.“ Knez je letel domu, toda med potjo

smo mi slovenski kmetje in delavci prepobozni, pa naj poberejo svoja šila in kopita in naj iščejo službe izven Slovenije in naj gredo propagirati takšne šole drugim.

Zato ne bomo nikakor dopustili, da bi se z našimi davki ustanavljale v Sloveniji šole, ki jih ljudstvo ne mara, če nam pa bodo vsiljene, pa bodo prazne vse dollej, dokler ne zadobi Slovenija samostojno državnost v združenih jugoslovanskih državah, nakar si bomo uredili naše šole po svoje, nikoli pa tako, kot bi to hoteli Pribečič in njegovi slovenski kimovci.

B.

Republikanski shod v Ljubnem.

V nedeljo dne 30. aprila 1922 se je vršil v Ljubnem v prostorih gostilne Klemenšek shod Slovenske Republikanske Stranke pod predsedstvom posestnika Jožefa Tolstovršnika. Shodu je prisostvoval komisar okrajnega glavarstva iz Mozirja g. Dr. Šiška. Udeleženci po številu okrog 200 samih kmetov in delavcev, so z zanimanjem in z odobravanjem poslušali enourni govor predsednika SRS Novačana. Govornik je podal pregled našega gibanja in razložil, zakaj smo se proglasili za Slovensko Republikansko Stranko. Povdarjal je, da mi Slovenci posebno mi slovenski kmetje in delavci moramo braniti in zastopati tri naše narodne vrednote: katoliško vero, podedovano od naših pradedov, naš jezik, ki smo ga s toliko ljubeznijo in žrtvami negovali tekom 1000 let, končno moramo zahtevati in doseči svojo slovensko republiko v okvirju velike federativne republike Jugoslavije, v kateri bomo z brati Hrvati, Srbi in Bolgari živeli v slogi in sreči. Nadalje drugi del našega programa združni zemljoradniški program, po katerem smo člani velike večine prebivalstva kot kmetje in delavci, ki se morajo osvoboditi gospodarski od kapitalističnega družabnega sistema. O agrarni reformi je govoril urednik Štampar, ki je pobijal trditve raznih strokovnjakov, ki pravijo, da izvedba agrarne reforme znižuje produkcijo, kar je samo pesek kapitalistov v oči nerazsodnejšem.

Sprejeta je bila enoglasno in z velikim navdušenjem pristavka resolucija, četudi je socialni demokrat g. Krušič skušal motiti shod. Izgovoril pa je komaj dva stavka, nakar so ga zborovalci burno prekinili in zahtevali od predsednika, da mu je vzel besedo. Govorilo se je še o organizaciji re-

učiteljico, s katero sva se pred par dnevi prijetno kramljala. Tudi ona me je opazila. Pozdravil sem jo in iskal v njenih očeh troho sočutja in simpatije. Ona pa mi ni odzdravila, ampak je strahopetno okrenila glavo in gledala v stran. Pljunil sem od gnusa in ponovil v srcu svojo kruto sodbo o Slovencih; O, zbastardirano pleme hlapcev in sužnjev, o, podlo potomstvo graščinskih valpov, kruhoborska zalaga brez ljubezni in značaja!...

Mikuž se me je držal za roko. Odleglo nam je, ko smo prikorakali v jelnišnico blivšega okrožnega sodišča. Porazdelili so nas po celicah, dva po dva, nevarnejše kakor Savinčana in Kneza, pa posamez. Z Mikužem se nama je posrečilo, da sva ostala skupaj. Našla sva se v pravi ječi, v tesni celici v drugem nadstropju, in vrata so se zaprla za nama, točno, padla nama na pleča kakor velika svinčena ploča.

(Dalje prih.)

publikanskih Vaških svetov, nakar je predsednik Novačan pozval zborovalce, da delujejo z vso vmeno za našo Slovensko Republikansko Stranko. Nato je bil shod zaključen in razvil se je živahen pogovor med zborovalci, posebno ko sta vstopila druga dva za shod naznanjena govornika, Mahen in Cerar, ki sta vsled grdega vremena, in vsled dolge pešhoje shod zamudila. Spoznali smo se vsi v prisrčni družbi in se proti večeru odpravili nazaj proti domu.

Našim vrlim republikancem v Ljubnem in okolici kličemo: Živeli zavedni možje kmetje in delavci, ki bodo v slogi z idealnimi duševnimi delavci dosegli naši Slovenski Republikanski Stranki srečo in svobodo slovenskega naroda.

Svetovna politika.

Genovska konferenca.

Z rusko-nemško zvezo obenem si je postavila velika ententa popolnoma druge smernice. Lloyd Džordž je prvi spoznal dalekosežni pomen te zveze ter je v svojem govoru nedavno povdarjal, da Anglija ne gre za nobeno ceno v kako novo klavnico. Rusiji se bliža vedno bolj Amerika in celo Anglija in današnji francoski režim se vedno bolj obsoja. Ruski delegat Čičerin nastopa čimdalje bolj zmagoslavno in se od groženj Francije ne da prav nič uplašiti. Kdo ve, ali bo tudi naša zunanja politika znala izrabiti položaj in se preorijentirati, ali pa bo še nadalje ostala slepo orodje imperijalistične francoske ko-kele. Vse drugače bi danes izgledala Evropa, ako bi se tlačene evropske države že pred ali takoj po versail-skem miru združile v močen blok proti Veliki ententi.

Sigurno je, da bi danes ne postojalo več reško, irstrsko, goriško, dalmašinsko in koroško vprašanje, posebno tedaj ne, ako bi se bili združili z Bolgari. Tudi bi ne bilo raznih plebiscitov, pri katerih so nam Italijani, Francozi in Angleži rezali meso na našem narodnem telesu ter smo morali klanjati hrbet vsakemu francoskemu kaprolu, kateri se je vozil po našem ozemlju. Tudi Rusija danes ne bi gladovala in italijanska lira bi ne bila tako visoko navita, da si Italijan kupi lahko za par lir našo govedo, medtem ko naš delavec, kmet in uradnik stradajo.

Jasno se danes vidi, kaj je Ententa hotela doseči na genovski konferenci; njene račune pa je temeljito prekrizala rusko-nemška zveza, ki bo hočeš nočeš potegnila za seboj vse v ententinih verigah zdihujoče evropske narode. Podajmo si torej roke z Rusi, Bolgari, Nemci in našimi najbližnjimi sosedi Madžari, Avstrijci in Čehi proti ententi in zmaga bo naša. Zasijalo nam bo svobodno gospodarsko solnce; Trst, Reka, Jadransko in Sredozemsko morje bo jugoslovansko in tedaj bo naše vstajenje. Rešeni bomo tlačiteljev vsega sveta in vsega imperijalizma, ker z združenjem pretežne slovanske Evrope mora pasti ves na imperijalistični podlagi zgrajeni svet.

Domača politika.

Neodločna politika Muslimanov.

Turška ministra Vilović in Omerović od dr. Spahove avtonomistične skupine, ki sta nedavno radi neso-glasja v muslimanski organizaciji zapustila vlado, sedita že zopet na ministrskih stolčkih. Zbudilo se jima je najbrž zopet poželenje po vladnih

jaslih, katerih sta bila že preveč navajena ali pa jima gospod Pašič v svoji nenadkriljivi premetenosti vrgel kako dobro vabo, na katero sta naselila. Lahko pa je tudi mogoče, da ju je en sam pogled v Pašičevo častljivo brado tako fasciniral, da sta poslala naenkrat zopet voljna in mehka.

Kraljeva civilna lista.

V „Službenih Novinah“ z dne 29. aprila je izšel zakon o občni upravi, zakon o oblasni in srezki samoupravi, ki skupaj z zakonom o razdelitvi države tvori celoto. V teh „Službenih Novinah“ je izšel tudi zakon o kraljevi civilni listi, ki se glasi:

1. Civilna lista lista kralja Aleksandra se zviša na 24 milijonov dinarjev letno in se do ene četrtine plačuje v valuti one države, kjer se morajo plačati izdatki računajoč po kurzu francoskega franka.

2. Ta civilna lista velja od 1. junija t. l. Za to potrebna vsota se vstavi v proračun za leto 1922.

3. Ta civilna lista se ne more zmanjšati brez privoljenja parlamenta.

4. Ta zakon stopi v veljavo, čim ga sprejme narodna skupščina in podpisuje kralj.

Zmešnjave v agrarni reformi.

V Sloveniji so si radi agrarne reforme baje prišli v lase pokr. namestnik Ivan Hribar in SKS, ker so samostojni agronomi dobili križanski svet v Ljubljani po 2 K m², za katerega se je potegovala tudi mestna občina ljubljanska. G. Ivan Hribar je povzročil tudi odstavitev upravitelja Windischgrätzovih veleposesestev — Atanasije Rističa — ki je član teroristične „Narodne Obrane“ ter se je ta pritožil pri vsemogočni SKS kot državotvorni in „zelo interesirani na agrarni reformi“. Kako dolgo bodo še samostojni cincali z izvedbo agrarne reforme in dražili ž njo interesente?

Domače vesti.

Vse nove naročnike, ki jim prilagamo danes položnice, prosimo, da bi poravnali naročnino. Vsi listi naročniki, ki lista niso sprejeli, bodisi vsled netočnega naslova, ali pa, kar se čestokrat dogaja, da ga je kak politični nadutež v svoji zagrizenosti pred dostavo nazaj poslal, naj to blagovolijo naznaniti našemu upravništvu v Celju.

Našim somišljenikom. Opozarjam vse pristaše Slovenske Republikanske Stranke, da se ne dajo zapeljati od nasprotnikov, h kakim nepremišljenim izjavam proti kralju in dinastiji. V svojih govorih naj sploh kralja in dinastije ne omenjajo in naj gledajo, da bodo imeli vedno dve zanesljivi priči na razpolago proti lažnjivim nasprotnikom. Zavedajte se vsi obstoječih zakonov, katerih se bodo vlada in naši nasprotniki posluževali proti nam v polni meri. Bodite previdni in možati, da ne bo nepotrebnih žrtev, slovenskim republikancem v škodo, našim nasprotnikom pa v zverinsko škodoželjnost in triumf.

Anton Novačan,
preds. SRS.

Na našem shodu v Ljubnem se je nabralo za tiskovni sklad „Naše vasi“ 172 K. Plemenitim darovalcem prisrčna hvala.

Obhajanje delavskega praznika v mestu Celju. Na praznik delavcev dne 1. maja se je zbrala v mestu Celje velika množica različnih delavcev, ki so s svojim obhodom po mest-

nih ulicah protestirali živahno proti vednemu naraščanju cen različnih življenjskih potrebščin. Izjavljali so, da ne zahtevajo zvišanja svojih plač, ampak samo znižanje cen, s čim je treba takoj začeti in sicer v prvi vrsti pri veletrgovcih in prekupcih, ki zahtevajo po 50 in še več odstotkov zaslужka. Strinjamo se z njihovimi izjavami in umevamo njih slabi gmojni položaj, toda na zboljšanje ni upati vse dotlej, dokler ne odslovijo svojih dosedanjih političnih voditeljev, ki nimajo korajže nastopiti energično za popolen preustroj celega družabnega reda in vladnega sistema, kar je ena kardinalnih točk našega programa.

Dopisi.

Iz Ljubnega: Kako dolgo še bo trajalo? Kako dolga še bodo vladali različni oderuški mogotci nad nami? Skrajni čas bi že bil, da bi se to nasilstvo vojnih dobičkarjev-oderuhov že enkrat za vselej prenehalo. Ti mogotci so kakor neukrotljiv zmaj, da še celo orožništvo nima miru zaradi njih.

Dne 8. aprila 1922 so ti samosilniki poslali zopet orožnike na poizvedovanje za br. Zalesnikom ter prišli k njemu z nasajenimi bajoneti, kakor da bi bil kak razbojnik, češ, da je on tri mogotce iz Ljubnega razžalil, ker jim je pred nekaj tedni resnico odkrito povedal, kakor jim je šlo.

Lansko poletje so pošiljali orožnike med nas kmete, ki so povpraševali, če Zalesnik kaj politično govori in kaj vse govori, itd.

Mi kmetje zahtevamo, da se nas ne nadleguje in da se A. Zalesnika pusti v miru, ker se mu nima ničesar krivičnega dokazati.

Sicer so si ti mogotci drugače nasprotni med seboj ker so različnih barv od zeleno—samostojne do rudeče socialdemokratske in do modre—klerikalne, če se pa gre pollačiti ubogo ljudstvo se pa vse tri barve združijo. Ako se nam bo zdelo potrebno, jih prihodnjič vse z imeni navedemo.

Mi vemo predobro, zakaj so dne 8. aprila 1922 poslali zopet orožnike, samo zato, ker je sklical A. Zalesnik za 9. aprila t. l. občni zbor krajevne organizacije SZS in so mislili, da bi Zalesnika na kak način vlovili in zaprli ter s tem preprečili vršitev občnega zbora. Pred nekaj časa so sklepali v gostilni g. Podpečana socialni patriotje, kako bi naj ukrenili, da bi spravili Zalesnika v zapor ali taborišče itd.

Mi kmetje iz Ljubnega povemo tem nasilnežem, da se bori Zalesnik zakonitim potom za kmetsko-delavske pravice in da je naše kmetsko ljudstvo že spregledalo, vsled česar jih pravočasno opominjamo, da prenehajo s takim postopanjem proti Zalesniku in proti nam, ker nam je ležeče na tem, da se ohrani mir in medsebojna strpljivost v našem okolišču.

Kmetje: Martin Terbovšek, Janez Kumprej, Janez Dežnik in Silvester Rebernak.

Po svetu.

Trgovci z mrhovino pred sodiščem. Pred mariborskim okrajnim sodiščem sta se morala zagovarjati znani živinski trgovec Simon Prah iz Pesnice in mesar Kliček iz Pobrežja, ker sta prodajala na trgu crknjeno živino. Pred istim sodnikom je stal tudi mesar Nindl iz Maribora, ki je hotel prodati meso poginule krave župniku pri Sv. Petru. Nindlov hlapec je stražniku, ki ga je zasačil, ko je peljal s slamo pokrito mrhovino, rekel,

da bo to „meso“ še drago prodal in ga proslil, naj ga ne naznani, ker bo sicer izgubil službo pri svojem gospodarju. Vsi trije obtoženci so seveda vse tajili in je bila razprava končno v svrhu zaslišanja nadaljnjih prič preložena.

V pijanosti podiral 'nagrobne spomenike. Na pokopališču pri Sv. Krištofu v Ljubljani je policijska straža aretirala nekega čevljarskega pomočnika, ki je v svoji pijanosti podiral nagrobne spomenike. Podrl je 19 kamnitih in 18 železnih spomenikov ter poškodoval tudi 2 grobnici. Pijani surovež je bil izročen sodišču.

Veliko okamenelo drevo so izkopali v Josipdolu pri Ribnici pri gradnji industrijske železnice in kamnolomov na postajo Brezno. Drevo je dolgo 8 m, debelo pa 40 cm ter ga obdaja plast črnega premoga.

Organizacija špiritistov. Zadnjo nedeljo je zborovalo v Brnu okrog 500 zaupnikov špiritističnih društev na Moravskem. Sklenili so, da bodo razširili svojo organizacijo na vse ozemlje češke republike.

Zaročenec — morilec. V Beogradu se je odigrala grozna ljubavna tragedija. Kavarnar Stanimir Trpković je bil strastno zaljubljen v 23 letno Natalijo Konstantinovič, s katero je bil zaročen. Sumil pa je, da ga Natalija ne mara in da je nekdo drugi osvojil njeno srce. V nedeljo popoldne je prišel v stanovanje Natalijinih roditeljev ter prosil za razgovor s svojo zaročenko. Bila sta sama v sobi. Nenadoma se je zaslišal obupen krik

mlade deklice — njen zaročenec ji je po kratkem razgovoru zasadil v prsa dolg kuhinjski nož. Nezavedna se je zgrudila Natalija ter kimalu nato izdihnila. Zaročenec je planil na ulico ter se v izvoščku odpeljal na policijo, kjer so ga obdržali v zaporu.

Za zabavo.

Zakaj to? Med veroukom tolmači gospod katehet učencem: Bela barva, to je barva veselja. Zmirom kadar smo veseli, izražamo to veselje s povdaranjem bele barve; n. pr. na svatbi nosi nevesta belo obleko, ker je bela barva znamenje radosti, a dan njene poroke je najveselejši v njenem življenju. — „Prosim lepo, gospod profesor“, vzdigne mali Peter dva prsta in vpraša: „Zakaj tedaj tudi ženin ne nosi na dan poroke belo obleko, temveč ima navadno črno?“

Če grata. Sodnik vpraša obtoženca, ki je kradel kakor sraka. „Kaj ste pa mislili, ko ste posestniku pokradli vse klobase, meso in slanino?“ „Mislim sem si“, odgovori obtoženec, „če grata bo prata, če pa ne grata, bodo pa zaprta vrata!“

Novo srečo in veselje življenja dobi vsaka dama, ako svojo zunanost polepša ter se s tem vsakemu bolje dopade. Mnogo in vedno se čuje hvaliti kako priljubljena sredstva so za nogo lepote: Fellerjevo „Elsa“-lilijno mlečno milo, „Elsa“-obrazna pomada, „Elsa“-lanochina pomada za rast las od lekarnarja Eugen V. Fellerja, Stubica donja Elsa-trg št. 318. Hrvatska.

Iščem mlin

z nekoliko zemlje v najem ali za kupiti. Naslov v upravnistvu lista „Naša Vas“.

Hiša na prodaj!

Novo zidana hiša s 4 sobami, lepo kuhinjo, veliko vežo in kletjo se takoj proda. V hiši je gostilna in trgovina; Pred hišo lep vrt in ena njiva. Nahaja se na razkrižju 3 cest. Cena se izve pri lastniku: Primož Koritnik Jurkloster pri Laškem.

Fotograf „Pelikan“

umetniški zavod v Celju Razlagova ulica poleg hotela Union, priporoča cenj. občinstvu svoje slike v znani dovršenosti.

SLIKE: za poroke, za drušva, za tovarne, za nagrobni kamen, rizbe za klišee, za lepake, razglednice in razno reklamo, povečave po vsaki sliki in vsaki izpeljavi.

Kupujemo vsako množino bukovega oglja

Ponudbe naravnost na trdiko

E. Macerata & Co., Trst
Via Cassa Risparmio 8.

Kupujem vsako množino smrekovega lesa,

debelina 10—50 cm, parjene bukovine in stavbenega lesa franko državne meje.

Ponudbe na Fratelli Odoardi Roma (Rim) Via Vespasiano 58 ali Hotel „Union“ Celje.

Štefan Borlak

lesna trgovina, Celje
parna žaga Št. Jur ob juž. žel.
Kupuje in prodaja
: vsakovrstni les. :

Oglejte si 52—10
manufakturno trgovino
J. KUDISZ
Celje-Gaberje št. 16,
nasproli vojašnici Kralja Aleksandra.
Priporoča se vsem odjemalcem:
:: na drobno in debelo. ::
Dospela je velika množina inozemskega blaga po zelo nizkih cenah; na primer sukno za moške in ženske obleke, celir, šifon in raznovrstno manufakturno blago.

Kupim okrogel les

na vagon naložen franko vsake postaje v tuk. okolici ali franko Celje in tudi stoječ les v vsaki množini. Ponudbe poslati na

IVO ČATER,
parna žaga v Celju.

Anton Lečnik

urar, zlatar, optik,
CELJE, Glavni trg 4.

Popravlja točno in dobro.
Za zlato in srebro se plačuje najvišja cena.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„ELSA“ LILIJNO MLEČNO MILO najbolje blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 120 kron.

„ELSA“ OBRAZNA POMADA odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore itd., naredi kožo mehko, rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 80 kron.

„ELSA“ TANOCHINA POMADA ZA RAST LAS krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd.

2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 80 kron.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov od enega predmeta dobijo popust v naravi.

RAZNO: Lilijno mleko 21 K; Brkomaz 10 K; najfinejši Hega-puder dr. Klugera v velikih originalnih škatuljah 40 K; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatuljah 40 K; pudes za gosp. v vrečkah 8 K; zobni prašek v 4 škatuljah 12 K; v vrečkah 8 K; Sachel dišava za perilo 12 K; Shampoo za lase 8 K; rumenilo 12 listkov 48 K; najfinejši parfen po 48 in 60 K; Močna voda za lase 80 K. Za te razne predmete se zamot in poštnina posebej računa.

EUGEN V. FELLER, lekarnar, Stubica donja, Elsa trg št. 318, Hrvatsko.

VAŠA ŽELJA

imeti res dobro in zanesljivo uro, je izpolnjena, ako si preskrbite uro iz znane urarske tvrdke

SUTTNER.

Prihranite si popravljajna in jezo.

Najfinejše ure

iz nikla, srebra, tula in zlata i. t. d.

Naročne ure. Bogata izbirtka verižic, prstanov, uhanov, naročnic, predmetov iz zlata in srebra vsake vrste.

13—9

Zahtevajte cenik s slikami od:

Tvorniške tvrtke H. SUTTNER, Ljubljana, št. 979

Samo 1 dinar je treba poslati, a stroške ako želite da se vam takoj brezplačno pošlje veliki katalog.

FRANC SODIN

tovarna strešne in zidne opeke

LJUBEČNO pri CELJU,
:: poštni predal 73 ::

Gostilna in veleposestvo Bukovžlak

52—18

Štefan Lokar

Gaberje pri Celju

26—15

Kupuje in prodaje vsakovrstni stavbeni in rezani les.

Franc Čater

posestnik in lesni trgovec v CELJU
se priporoča

52—18

za nakup in prodajo vsakovrstnega lesa.

TISKARNA A. RODE

Vizitke, poročna naznanila, zavilki, pisma, računi, bolete, vabila, lepaki, letaki, posmrtnice, cirkularji, stroškovniki, trgovske karte, knjige v vseh velikostih, brošure, časopisi ter sploh vsa v tiskarsko široko spadajoča dela v eni ali več barvah. :: Izdelovanje štampilj iz kavčuka.

LASTNA KNJIGOVEZNICA

Izvršuje vsa v svojo stroko spadajoča dela ceno in okusno.

CELJE, RAZLAGOVA ULICA 12.